

գումարներն ամբողջովն պէտք են նուիրուիլ իրենց նպատակին: Իսկ «Ածբունեան միջանակին» համար թիւը՝ «Մշակը» բանայ գրամատոգով մը, եւ — ապահով ենք — քիչ ժամանակէն կը հաւաքուի 15—20 հազար նոր գրամատոգով մըն ալ, որով թէ Լորտիւն. Ընկերութեան նոր թուիչ կը տրուի, եւ թէ հեղինակներու թիւը կը շատանայ, Ռերմե «An die Arbeit!»

8. Հետադարձութիւն երկու նիւթ: «Մշակը» մէջ (թիւ 54) կայ ընդարձակ նկարագրութիւն մը՝ «Մոսկուայի կայս. Հնադ. Ընկ. Արեւել. Մասնաձ. երկու նիւթը» անուամբ, ուր կան ի մէջ պլլող, հետեւեալները. — Մ. Վ. Նիկոլսկիի՝ «Վանի լճի հին անունը»: Բար-Հերբէտի (Աբուլ Ֆարաբի) լրով, գտնի է գիտնականը՝ Վանի լճին արուած Արիֆօյի անունը, զոր տուել են Ռաբարուի հզոր թագաւորները: Նշանակեալ Թուրքիայի (Տուրք) Արիստ (Արսէշ) եւն. «Եւ որովհետեւ Վանի շրջակայքը հին աշխարհագրական անուններէ եւ տեղերի ուսումնասիրութիւնը անմիջապէս կապ ունի ներկայ ճեկուցման հետ, առաքի է ժողովականները ցանկացան, որ այդ ուսումնասիրութիւնը յանձն առնեն հայագէտները: Ընդհանուր հաւանութեամբ այդ գործն իր վրայ առաւ պրոֆ. Խալաթեան եւ խոստացաւ յաջորդ նիւթին ներկայացնել իր գեկուցումը՝ այդ առիթով, ք. «Պ. Բիւլուլի Յովհաննիսեան գիւնդեցի 12 ձեռագիրներէ մասին (Ժ. Զ, Ժ. զարեբէն): Իսկ երկրորդ նստի գեկուցումներն էին, — Գ. Խալաթեան՝ «Վանի լճի շրջակայքը մի քանի աշխարհագրական անունները», ք. Ա. Վ. Ղ. Ղաթեան՝ «Աստուհիին հին քաղաքը»:

9. Յ. Պարսկաստանի խառնակութիւնը: «Մշակը» (թ. 56) կը գրէ. «Թիֆլիսի հայոց Հրատարակչական ընկերութիւնը մի քանի անգամ գիմեւ է Կ. Պոլսի գրադատներին, խնդրելով յայտնել հանգուցեալ Պարսկաստանի ընտանիքի հասցեն, որպէս զի բանակցէ նրա գրուածքներէ տպագրութեան վերաբերութեամբ եւ ուղարկի վարձատրութիւն: Ընկերութիւնը մինչեւ այժմ չէ ստացել բաւարար պատասխան: Նշին իսկ Կ. Պոլսի պատարարքարանում, ուր այժմ գտնվում է 20 օսմանեան ոտի Պարսկաստանի ժողովուրդներ համար, տեղեկութիւն չունին վերջինների մասին, որպէս զի հասցեն այդ գումարը: Եւ ով գիտէ «Մեծապատիւ Մուրադիանների», եւ «Ազգային Նշերի» հեղինակի այլեւ պատարարքարանի ոչ հեռու մի տնիկներում մեծ գրադարներով անց է կայնում իր օրերը, իսկ ուղարկելով զրոյց որ եւ է նպատակ եւ օգնութեան, Պարսկաստանի ընտանիքը կորուսած!!! Մեր Կ. Պոլսի յարգող ընթերցողները մտադիր իլնենք մասնաւորապէս:

ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ըմերիկա 15.000 լրագիր կը հրատարակուի, Գերմանիա՝ 6000, Գաղղիա՝ 4100. Անգլիա 4000, Աստրիա — Հունգարիա 3500,

Ասիա՝ 2700, Եւրոպայի ուրիշ երկրները՝ 2200, Աւստրալիա՝ 700, Աֆրիկէ՝ 300: Ընդհանուրապէս առեալ 42.000 լրագիր, որոնցմէ 2000ը ի ճապոն:

— Ռուսիայի տերութիւնը՝ Վալդիվոստոկ Արեւելեան լեզուաց ճեմարան մը պիտի հաստատէ, ուր պիտի սորվեցուն ճապոներէն, չինարէն, կորէայի լեզուն եւ մոնղոլերէն, եւ այս տերութեանց պատմութիւնները, որպէս զի «Կոմիտէ մըսիայի» խօսքով՝ յաջողակ լեզուագէտներ իլնին եւ ծայրագոյն արեւելք՝ ռուսական ազգեցեղութիւնը տարածեն:

— Հոգեկառքներու երթեւեկութեան ժամանակը կամաց կամաց փոփոխութեան կ'ենթարկուի, ըստ որում՝ «12 ժամ» ցերեկ, եւ 12 ժամ՝ զրոյց», տարբերութիւնը պիտի բարձուի եւ պիտի դրուի 24 ժամ: Բեղգիա եւ Իտալիա արդէն ընդունած են, ապահովապէս միւս տերութիւններն ալ պիտի հետեւին, վասն զի աւելի գործնական է: Ժամանակացոյցներու (tarif) վրայ՝ ցերեկուան եւ գիշերուան ժամերն որոշելու համար՝ գիշերուան ժամը կը ստորագծուէին. բայց երկարատեւ ճանապարհորդութեանց ժամանակ շատ անգամ հաջններու մէջ գիշերն ու ցերեկը իրարու կը խառնուէր: Քիչ զփուարեութիւն չէ այս — 1—24 ճամբել լի պարզ է եւ թէ դիւրին է: Հին ժամացոյցները փոխելու ալ հարկ չկայ: Եթէ կէսօրէն ետքը ժամը 5ին, օր. աղագաւ, կ'ուզենք գիտնալ լի շրջեկառքի նոր «ժամակարգին» համեմատ ժամը քանի է, պէտք է 5ին վրայ աւելցնել 12ը, կ'ունենանք ուրեմն 17, իսկ եթէ ուզենք՝ օր. աղ. շրջեկառքին «22», ժամը, քաներորդ ժամն է, պէտք են 22ին 12 հանել, եւ կ'ունենանք 10: Այս դիւրին եղանակաւ գոհ չեղող կրնայ իւր ին ժամացոյցին թուացոյցը (cadran) փոխել աւել, եւ երկու բոլորակի բաժանուած թուացոյց մը գնել տալ՝ մէջէ մէջ՝ Ներքինը (1—12) կը նշանակուի իւրեւ ցերեկուան ժամ, իսկ արտաքին շրջանակը (12—24) իր գիշերուան. եթէ կէսօրէն յառաջ ժամացոյցին կը նայինք, ներքին բոլորակը ցոյց կու տայ ժամը, իսկ կէսօրէն ետքը մինչեւ կէս գիշեր՝ արտաքին բոլորակը, Թող տանք, որ նոր դրութեան համեմատ ժամացոյցներ ալ սկսած են արդէն ողողել հրապարակը:

— Անձուկ վառօրէն եթէ զարմանալի է, աւելի զարմանալի է նորագիտ թնդանութիւնը: Գաղղիացի գնդապետ մը՝ Հումբերտ, զինուորա-

